

N:o 86.

Toinen Saarna Yhdentenätoista Sunnuntaina Kolminaisuuden Päivästä.

Evank. Luukk. 18: 9–12.

Tässä evankeliumissa kuvataan meille kaksi merkillistä henkilöä, eli kahdenlaisia ihmisiä siinä joukossa, jota sanotaan Jumalan kansaksi, ja jotka tahtovat olla Jumalan palvelijoita ja tulla hänen eteensä vanhurskautta etsimään. Tässä kuvataan siis kahdenlaista vanhurskauttakin, jota maan päällä löytyy: toisella on suuri kunnia maailman edessä ja ihmisten silmissä, mutta Jumalan edessä ei se ole mitään, vieläpä se on kirottukin; toista taas ihmiset eivät vanhurskaudeksi tunnusta, mutta Jumala kuitenkin sanoo sen siksi ja se kelpaa hänelle. Toinen on kauniin, ylpeän pyhän, fariseuksen, toinen vaivaisen, nöyrän, murheellisen syntisen, publikaanin.

Me kuulemme tässä myös kaksi ihmeellistä ja merkillistä tuomiotakin, aivan ristiriitaisia inhimilliselle viisaudelle ja järjen arvostelulle, hirmuisia koko maailmallekin, sillä tässä suuret pyhät tuomitaan kirotuiksi ja vaivaiset syntiset hyväksytään ja julistetaan vanhurskaiksi ja pyhiksi. Mutta hän puhuu, kuten tekstikin osoittaa, sellaisista pyhistä, jotka luottavat itseensä ja omasta elämästään ja töistään etsivät sitä vanhurskautta, jonka Jumalan pitäisi hyväksymän. Toisekseen puhuu hän sellaisista, jotka sydämestään haluavat päästä synneistään ja huokaavat syntein anteeksi saamista ja Jumalan armoa. Eihän tässä puhuta tuosta toisesta maailman suuresta joukosta, joka ei ole publikaanin eikä fariseuksen kaltainen eikä vähääkään välitä synnistä eikä armosta, vaan joka elää suruttoma-

na ja huolettomana huolimatta mistään Jumalasta, taivaasta tai helvetistä.

Mitä ihmisiä juutalaisten kesken sanottiin fariseuksiksi ja publikaaneiksi, siitä olemme ennen toisissa evankeliumeissa kyllin puhuneet. Fariseuksen nimityksellä tarkoitetaan, näet, kaikkein siivoimpia, kunniallisimpia, hurskaimpia ihmisiä, jotka kaikella innolla ahkeroitsivat Jumalan palvelemista ja lain täyttämistä, jommoinen P. Paavalikin kerskaa olleensa ennen kääntymistään, Fil. 3: 5.

publikaanin nimi on heillä merkinnyt sellaista ihmistä, joka elää julkisissa synneissä ja paheissa, ei palvele Jumalaa eikä maailmaa ja jonka ainoana pyrintönä on ryöstää, kiskoa ja vahingoittaa lähimmäistään, kuten heidän täytyi tehdä viroissansa, joita olivat roomalaisilta vuokranneet suuresta rahasummasta, jos itsekin niistä hyötyä tahtoivat. Lyhyesti sanoen olivat he sellaisia ihmisiä, joita ei pidetty olleenaan parempina julki uskottomia ja jumalattomia pakanoita, vaikka he synnyltään olivat juutalaisia, kuten Kristuskin heitä Matt. 18: 17 käyttää vertauksessa: **Ellei hän seurakuntaa tottele, niin pidä häntä pakanana ja publikaanina.**

Onpa sangen ihmeellistä, että Kristus asettaa rinnakkain kaksi henkilöä, jotka ovat niin aivan erilaiset ja mitä kauvimpana toisistaan, ja vielä ihmeellisempää ja melkein pahentavaistakin on, että hän lausuu niin kuulumattomia tuomioita: kiroo tykkänään fariseuksen ja julistaa publikaanin vanhurskaaksi.

Samalla hän kuitenkin puhuu selvään kum-
mastakin siten, että hän sen ohessa osoittaa,
ettei hän tahdo hyljätä sellaisia töitä, joista fa-
riseus tässä kerskaa, sillä Herra tahtoo hänet
esitellä ja kuvata kauniiksi pyhäksi sellaisilla
toilla, joita ei ollenkaan sovi soimata eikä
nuhdella, vaan ovat hyviä ja kiitettäviä. Publi-
kaania taasen ei hän voi kehua eikä kiittää hä-
nen elämästään eikä teoistaan, niinkuin tämän
itsekin täytyy Jumalan edessä se tunnustaa ja
tuomita itsensä syntiseksi, sillä hänellä ei ole
mistään hyvästä työstä puhuttavaa. Kuitenkin
tutkistelee, koettelee ja paljastaa Kristus hei-
dät siten, ettei hän pyhässä fariseuksessa löy-
dä mitään hyvää, ei töihin katsoen, jotka it-
sessään eivät ole moitittavia, vaan hänen per-
soonansa on huono ja täynnä saastaisuutta.
Sen sijaan hän publikaanissa, joka tähän asti
on ollut julkinen kirottu syntinen, löytää oi-
kean hyvän puun ja hedelmät, vaikka häntä ei
kaunistakkaan fariseuksen suuret työt. Tar-
kastelkaamme sen vuoksi hiukan kumpaakin
henkilöä.

Ensiksikin täytyy sinun oikein kuvata ja
koristaa fariseus kauniilla elämällään, kuten
Kristus itsekin tekee, sillä kuulethan tässä pu-
huttavan sellaisesta miehestä, joka uskaltaa
astua Jumalan eteen elämästään kerskaton,
jollainen kerskaus ei olekkaan väärä vaan
ihan totuuden mukainen. Hän vetoo itseensä
ja kutsuu itsensä todistajaksi, hän tahtoo
esiintyä Jumalan edessä hänen oikeana palve-
lijanaan, tekee tilin kaikesta elämästään, jossa
on kokenut noudattaa ainoastaan kuuliaisuu-
ta Jumalaa kohtaan.

Hän alkaa ensimmäisellä ja korkeimmalla
käskyllä, kun todistaa palvelevansa oikeata
ainoata Jumalaa, etsivänsä ennen kaikkea hä-
nen valtakuntaansa ja täyttävänsä hänen tah-
toansa. Hän tunnustaa saaneensa kaikki Ju-
malalta, elämänsä ja kaikki, mitä hänellä on,
ja tuo kaikesta siitä hänelle kiitoksen, mitä

Jumala on hänelle antanut; varsinkin siitä suu-
resta armosta ja hyvästä työstä, että Jumala
varjelee häntä synnistä ja häpeästä, niin ettei
hän ole julkisyntisten ja publikaanien kaltai-
nen. Hän rukoilee, että jumala tahtoisi häntä
siinä tilassa pitää ja antaisi hänelle vastakin
siunauksensa ja lahjansa. Näethän siinä pelkiä
hyviä töitä ensimmäisen taulun mukaan ja
kaikki sen kolme käskyä täytettynä; hän ni-
mittäin pitää sapatinkin, koska menee tempe-
liin, koska tahtoo puhella yksin Jumalan kans-
sa rukouksessa.

Sitten siirtyy hän edelleen toiseen tauluun
ja puhdistaa omantuntonsa Jumalan ja maail-
man edessä, ettei ole väärä, ryöväri, huorinte-
kijä j. n. e., kuten tuo toinen suuri ihmisjouk-
ko. Tässä on viisi käskyä käsitettynä yhteen,
sillä hän on sellainen ihminen, joka voi koko
maailman edessä kerskata, ettei ole tehnyt ke-
nellekään vääryyttä, väkivaltaa eikä pahaa, ei
vahingoittanut eikä loukannut lähimmäistään
viidettä, kuudetta, seitsemättä ja kahdeksatta
käskyä vastaan, jonka kenelle tahansa uskal-
taa sanoa mitään syytöksiä pelkäämättä.

Lisäksi on hän vielä pitänyt kuudennenkin
käskyn, ei ole tehnyt huorin eikä elänyt irstai-
suudessa, onpa ruumistaankin niin kurittanut
ja masentanut, että kahdesti viikossa paastoo.
Eikä se ollutkaan mitään valhepaastoa, sem-
moista kuin meidän messupappiemme ja
munkkiemme enimmäkseen on, vaan oikeata
paastoa juutalaisen tavan mukaan, aamusta il-
taan auringonlaskuun saakka.

Ei hän myöskään ole mikään vääryyden-
tekijä eikä ryöväri lähimmäisensä tavaraan ja
kunniaan nähden, antaapa kymmenyksetkin
kaikesta, mitä rehellisesti ja kunniallisesti on
hankkinut, osoittaen täten Jumalaa kuule-
vansa, koska jumalanpalveluksen ja saarnavi-
ran ylläpidoksi runsaasti antaa kaikista Juma-
lalta saamistaan lahjoistaan ollenkaan kitsas-
telematta ja nurkumatta.

Lyhyesti: tässä näet kaikki käskyt kerrassaan täytettyinä ja erinomaisen nuhteettoman, hurskaan ja maailman mielestä Jumalata pelkääväisen, pyhän miehen, joka on kehuttava koko maailmalle peiliksi ja esikuvaksi, niin että olisi hyvin ja suurestikin toivottavaa, että olisi paljon sellaisia ihmisiä, ja kylläpä silloin olisi asiat maailmassa hyvällä kannalla.

Jos häneen nyt vertaat tuota publikaania, niin et voi hänessä löytää mitään yhteistä pyhän fariseuksen kanssa. Johan nimikin osoittaa, ettei tuollaisessa voi paljo hyvettä ja kunniaa löytyä, eikä kukaan voi häntä sellaisena pitää, joka paljonkaan välittäisi Jumalasta tai hänen käskyistään. Hän ei anna mitään omastaan jumalanpalveluksen hyväksi, vaan sen sijaan vielä ryöstää ja varastaa julkisesti lähimmäistään; on lyhyesti sanoen sellainen ihminen, joka syntisessä elämässään on julkinen, tuttu esimerkki. Senpä vuoksi fariseuskin viittaa häneen sellaisena, joka on varsin harhateillä, jonka omatunto on tykkänään pillalla ja jossa ei enään mitään hyvää ole toivomista.

No kuinkas nyt niin takaperoisesti käy, että Jumala kiroo fariseuksen ja julistaa publikaanin vanhurskaaksi? Tahtooko hän nyt itse puhua ja tuomita vastoin omaa lakiaan, sillä pitäisihän kohtuuden mukaan sen, joka tämän lain jälkeen on elänyt ja on hurskas, saada etua siitä ja pidettämän parempana niitä, jotka julkisynneissä eläen sen rikkovat? Taikka: onko nyt Jumala sellainen, että rakastaa niitä, jotka eivät mitään hyvää työtä tee, vaan vieläpä ovat rosvojakin, huorin- ja vääryyden tekijöitä? Ei suinkaan, vaan tässä tarkoitetaan toista, korkeampaa tuomiota, kuin maailma tai liha ja veri ymmärtää, tuomiota, joka katsohtaa syvemmälle näiden kummankin sydämeen ja havaitsee fariseuksessa niin paljon pahaa, että se turmelee kaikki, mitä hänessä muutoin voitaisiin hyväksi sanoa. Evankelista

nimittää sitä itseensä uskaltamiseksi ja sen sivussa toisten ylönkatsomiseksi.

Siinä nyt on tuon oivallisen miehen moittittava kohta, ja siinä se velikulka, joka maailman silmissä niin suuri on. Oi jospa Jumala soisi, että hän olisi ollut ainoa ja ettei hän olisi jättänyt niin paljon lapsia ja perillisiä jälkeensä; mutta nyt on koko maailma parhaimmillansakin ollessaan tahi silloin kuin sillä on vähänkin hyvää tykkänään tämän paheen vallassa tahtomatta ja voimatta siitä päästä. Jos se jotain hyvää tietää itsestään, on se kohta siitä kerskaamassa ja ylönkatsomassa muita, joilla sitä ei ole, se on: koroittamassa itseänsä Jumalan ja lähimmäisen yli, niin että juuri siinä, missä luulee pitävänsä Jumalan käskyt, se ne rikkookin, kuten P. Paavali itse Room. 9: 31 sanoo juutalaisista, että juuri sen kautta, että vanhurskauden lakia etsivät, eivät vanhurskauden lakia saaneet.

Kylläpä tuo on ihmeellistä, etteivät ne, jotka niin ahkerasti lakia noudattavat ja niin paljon Jumalata palvelevat, kuitenkaan lakia täytä, kuten hän Gal. 6: 13 sanookin: **Ei nekään, jotka ympärileikataan, lakia pidä.** Nepä merkillisiä pyhiä ovat, jotka juuri lakia täyttäissään eivät sitä pidä vaan sen rikkovatkin. Keitä ne sitten ovat, jotka sen pitävät? Sama on laita tämänkin fariseuksen tai hänen kaltaisensa kaikessa nuhteettomuudessaan tai kunniaassaan; se on tietysti kaunis, suloinen ja ihana lahja, jota täytyy kiittää ja ylistää ennen kaikkea muuta maailmassa kaikkein korkeimpana Jumalan lahjana, jolle ei vertoja vedä mikään kauneus ja koristus, ei kulta, ei hopea eikä auringon kirkkaus. Tälle, sanon minä, julistetaan tässä se tuomio, että hän on Jumalan edessä pahempi kuin mikään ryöväri, murhaaja, huorintekijä j. n. e. Miten aiomme tämän opin kanssa tulla toimeen tuossa maailman suudessa joukossa, jonka julkinen Jumalan ylönkatse ja ijankaikkinen pahuus Jumalaa ja

ihmisiä kohtaan vaatii meitäkin sitä kiroomaan. Sillä taivaaseen asti pahuus ja jumalattomuus huutaa ja anastaa maailmassa sellaisen vallan, että tuskin sitä maa enään voi kantaa.

No niin, minä olen usein sanonut, ettei tässä nuhdella eikä tuomita sitä, että fariseus lain töitä tekee, sillä siinä tapauksessa täytyisi Jumalan tuomita omat lahjansa ja lakinsa ja ylistää niiden vastakohtaa. Mutta sen minä sanon, että ihminen asetetaan tässä Jumalan tuomiolle ja havaitaan toiseksi, kuin miksi maailma hänen näkee, niin että vaikka hänessä on muutamia kauniita, kehuttavia puolia, häntä kuitenkin rumentaa törkeä häpeäpilkku, koska hän käyttää väärin lahjansa turmellen ne kokonaan Jumalan edessä.

Sillä tässä luetaan hänelle viaksi, että hän näillä lahjoillansa tekee syntiä Jumalaa ja ihmisiä kohtaan ja rikkoo näin molempien taulujen käskyt. Kielletäänhän ensimmäisessä käskyssä erityisesti ja mitä ankarimmin ylpeys, ettei ihmisen tule uskaltaa itseensä eikä lahjoihinsa eikä itseensä mielistyä. Mutta sitä juuri tämä tekopyhä tekee, pöyhkeilee ja rehentelee Jumalata saaduilla lahjoillaan, tekee niistä epäjumalan ja kumartaa itseään, kuin olisi hän tuo oivallinen, pyhä mies, jota Jumalan täytyisi yksin kunnioittaa ja korkealle koroittaa.

Jo tämä on se suurin synti ja rikos, jolla hän suorastaan häpäisee Jumalan sokeana ja paatuneena, uskottomana pakanana tai turkkilaisena, joka ei mitään Jumalasta tiedä ja jossa ei mitään parannusta ole; eipä hän suuressa pyhydessään ole tietävinänsäkään mistään synnistä eikä ollenkaan pelkää Jumalan vihaa. Hän luulee omilla töillensä sen päältänsä torjuvan eikä huomaa, ettei hän eikä kukaan ihminen, eipä totiset pyhätäkään kaikella vanhurskaudellaan ja elämällään voi Jumalan edessä kestää, vaan ovat hänen vihansa ja ka-

dotuksen ansainneet, kuten itse Daavid Ps. 130: 3 todistaa: **Jos sinä Herra soimaat syntiä, Herra, kuka siis pysyy?** Ja Ps. 143: 2: **Elä käy tuomiolle palvelijas kanssa, sillä ei yksikään elävä ole vakaa sinun edessäs.** Sen vuoksi hän ei pyydäkään mitään armoa eikä syntein anteeksi saamista; eihän hän luule sitä tarvitsevänsakaan.

Koska hän nyt näin hirmuisesti loukkaa ensimmäistä ja suurinta käskyä häpeällisellä ja kauhistavalla epäjumalaisuudellaan röyhkeillen ja kerskaton omasta pyhydestään, ja koska ei hänessä ole mitään pelkoa, luottamusta eikä rakkautta Jumalaa kohtaan, vaan hän etsii ainoastaan omaa kunniaansa ja mainettansa, niin on hyvin arvattava, ettei hän muitakaan käskyjä vilpittömästi eikä sydämessään pidä. Hänen rukouksessaan ja jumalanpalveluksessaan on kaikki väärää ja valheellista, vieläpä hän mitä ilkeimmin turhaan lausuu ja häpäisee Jumalan nimen valhettaan kaunistakseen, ja niin hän ainoastaan yllyttää Jumalan vihan ja ankaran kirouksen vastaansa, sillä Jumala sanoo, **ettei hän jätä sitä rankaisematta, joka hänen nimensä turhaan lausuu.**

Sillä mitä muuta se on, kuin korkean majesteetin pilkkaamista ja herjaamista, kun hän rukoilee sanoen: Minä kiitän sinua Jumala, että olen niin pyhä ja hurskas, etten tarvitse sinun armoasi ollenkaan; minä huomaan niin paljon hyvää itsessäni, sillä olen lain kokonaan pitänyt, niin ettes voi minua mistään moittia, ja olen ansainnut niin paljon, että sinun täytyy se minulle maksaa takaisin ja palkita, ajallisesti ja ijankaikkisesti, jos muutoin tahdot sen kunnian säilyttää, että olet vanhurskas totinen Jumala.

Samoin voidaan nähdä, kuinka hän kolhii toisenkin taulun käskyjä ja pauhaa lähimmäistään vastaan. Eihän hänessä ole rahtuakaan kristillistä rakkautta eikä rehellisyyttä, josta saattaisi huomata hänen etsivän lähimmäisel-

lensä kunniaa tai autuutta tai sitä hänelle suovan. Hän aivan illettävästi tallaa hänet jalkoihinsa ylenkatseellaan eikä pidä häntä ihmisenkään arvoisena, vieläpä hän sen sijaan, että hänen tulisi lähimmäistään auttaa ja pelastaa, ettei hänelle mitään pahaa ja vääryyttä tapahtuisi, itse tekee hänelle suurimman vääryyden. Nähdessään ja tietäessään lähimmäisensä tekevän syntiä Jumalaa vastaan, ei hän ajattele, kuinka voisi hänet kääntää tai auttaa Jumalan vihasta ja kadotuksesta ja hänet parannukseen johdattaa; ei hänen sydämensä ollekaan armahda eikä sääli vaivaisen syntisen viheliäisyyttä ja surkeutta, sillä hänen mielestään on oikein ja kohtuullista, että tämä jää kadotukseensa ja turmelukseensa. Hän vapauttaa itsensä kaikista Jumalan käskemistä rakkauden ja palvelemisen velvollisuuksista, joiden mukaan hänen ennen kaikkia tulisi koettaa pelastaa lähimmäistään synnistä ja kadotuksesta ja johdattaa häntä Jumalan valtakuntaan opilla, kehoituksilla, nuhteilla, ojennuksilla j. n. e. Mikä sitten vielä pahinta on, hän iloitsee ja on hyvillä mielin siitä, että hänen lähimmäisensä on synnissä ja Jumalan vihan alla, joten siis kaikesta voidaan havaita, minkä verran hänellä on halua ja rakkautta Jumalan käskyihin ja missä määrässä hän syntiä vihaa.

Sillä mitä hyötyä olisi Jumalan valtakunnasta sellaisesta ihmisestä, joka vielä saattaa iloita ja tuntee oikein sydäntä kutkuttava mielihyvää koko maailman synneistä ja tottelemattomuudesta Jumalaa kohtaan, ja joka olisi pahoillaan, jos joku sydämestään olisi hurskas ja pitäisi Jumalan käskyt, eikä tahtoisi, vaikka voisikin, vähimmässäkään määrässä lähimmäistään siihen auttaa tahi kääntää hänestä pois turmion ja kadotuksen? Mitä hyvää voi toivoa tai etsiä sellaisesta, joka on niin tuiki paatunut, ettei voi autuutta suoda lähimmäiselleen?

Eivät itse pakanatkaan tiedä mitään suurempaa pahuutta mainita eivätkä voi kuvata sen ilkeämpää ihmistä, kuin se on, joka niin vihaa ja kadehtii lähimmäistään, että tuntee ainoastaan iloa ja riemua siitä, kun hänelle pahoin käy. Muutamat ovat niinkin sydämettämiä, että itsekin halusta vahinkoa kärsivät, jos vaan toista suurempi onnettomuus kohtaa. Tuollainen perkeleellinen ja helvetillinen pahuus ei voi kenessäkään niin suuri olla, kuin sellaisessa väärässä pyhässä, joka yksin tahtoo kaiken kunnian Jumalan ja maailman edessä ja olla sen vuoksi puhdas ja pyhä, että kaikki toiset oikein lemuavat saastaisuutta.

Mitä ruumiillisissa asioissa sanottaisiinkaan sellaisesta lääkäristä, joka hurskaan ja kunniallisen miehen nimeä vaatien tulisi jonkun kuolinsairaana ihmisen luo, ja joka sen sijaan että hän neuvoillansa koittaisi sairasta taudista auttaa, ei muuta tekisi kuin pilkkaisi ja nauraisi tuota kurjaa ihmistä? Kuka sellaista muuna pitäisi kuin ilkeimpänä konnana, mitä maan päällä on, sillä hän ei ainoastaan kiellä apuaan ihmiseltä tämän suurimmassa häädässä, vaan tuntee kutkutusta ja mielihyvääkin hänen onnettomuudestaan. Mutta kuinka paljon suurempi onkaan pahuus tuollaisessa ulkokullatussa pyhässä, joka näkee lähimmäisensä sielun vaarassa ja häilyvän ijankaikkisen kadotuksen partaalla, ja olisi velvollinen panemaan ruumiinsa ja elämänsä alttiiksi häntä auttaakseen, ja joka kuitenkin ei ainoastaan jätä sitä tekemättä, vaikka yhdellä sanalla tai huokauksella voisi lähimmäistään pelastaa, vaan vielä päälliseksi soimaa häntä siitä, iloitsee siitä ja tahtoisi mielellään, mikäli hänen vallassaan olisi, hänen vielä syvemmälle kadotukseen upottaa.

Mitähän tuollainen tekisikään tai soisi-kaan sille, joka olisi hänen vihollisensa tai olisi jotain pahaa hänelle tehnyt, ja jota hän kuitenkin myös on velkopää rakastamaan ja aut-

tamaan, mikäli itselleenkin tahtoo hyvää tehtävän. Kuinka hän silloin vimmastuisikaan, sadattelisi ja hosuisi, niin ettei pitäisi kuoliaaksi lyömistä minään syntinä vaan pyhyyttenä varsinkin sellaiseen nähden, joka ei tahotoisi pitää häntä hurskaana ja pyhänä. Aivan näin tuo hurskas veljenmurhaaja Kain teki veljelleen ja hänen lapsensa tekevät aina vieläkin, niinkuin Kristus itse Joh. 16: 2 heistä sanoo: **Aika tulee, että jokainen joka teidän tappaa, se luulee tekevänsä Jumalalle palveluksen.**

Yhtä vähän voit havaita sellaisen pitävän sydämessään muitakaan Jumalan käskyjä. Sillä ei hän myös vähääkään varjelisi lähimmäisensä vaimoa tahi lapsia häväistykseen joutumasta tai auttaisi heitä säilyttämään kunniansa. Jopa, jos sellaista tapahtuisi, olisi hän siitä iloinenkin ja nauraa virnistelisi, vieläpä tilaisuuden sattuessa tekisi sen itsekin tahi olisi siihen avullinen. Sillä ei hän suinkaan tuota ja sen kaltaisia pahoja töitä karta rakkaudesta hyvään tai Jumalalle kuuliaisuutta osoittaakseen, sillä koska ei häntä liikuta lähimmäisensä sielun hätä ja surkeus, kuinka sitten hän voisi säästää hänen kunniaansa? Paljoa vähemmin hän surkuttelisi tai ajattelisi estää mitään vahinkoa lähimmäisen tavaraan nähden, ettei hänen omaansa häneltä ryöstettäisi, varastettaisi tai muuten turmeltaisi, vaan pikemmin hän siitä iloitsisi ja sanoisi hänelle niin käyneen kuin pitikin. Siitä ei puhettakaan että hän lähimmäistään köyhyudessa auttaisi tai jotakin ilman antaisi. Ei hän totisesti myöskään puollustaisi, jos kuulisi lähimmäisensä hyvää mainetta paneteltavan ja häväistävän, eikä hän kunniallaan toisen häpeätä peittäisi ja kaunistaisi; paljoa pikemmin olisi hän siitä iloissaan ja itsekin ottaisi osaa valheitten levittämiseen hänestä ja hänen kunniansa räpäymiseen, kuten tuollaiset pyhät vallan halusta tekevät. Näinhän tämäkin pyhä

Jumalan edessä valehtelee publikaani raukasta ja toisista ihmisistä, joita ei kuitenkaan totuudessa pysyen voi syyttää.

Katsoppas nyt, kuinka häpeemätön ja kauhea perkele tuollaisessa kauniissa pyhässä asuu, ja kuinka hän osaa peitellä itseänsä muutamien töiden vähäisellä loistolla, joita hän ihmisten edessä tekee. Katsoppas, mitä tuollainen tekopyhä toimittaa jumalanpalveluksellansa, kiitoksellansa ja rukouksellansa, kun hän röyhkeästi ja ylpeästi korkean majesteetin edessä puhuu herjausta ja häväistystä. Hän uskaltaa tuollaisissa häpeällisissä paheissa eläen kehua itseään Jumalan edessä ja kopeasti vaatia, että Jumalan täytyisi pitää häntä erinomaisena pyhänä ja olisi velvollinen antamaan hänelle palkaksi taivaan ja kaikki, mitä hän vaan mitä hän vaan suvaitsisi rukoilla. Jos hän olisi tietänyt, ettei Jumala näin tahtonut tehdä, koska piti kurjaa publikaania otollisempänä, olisi hän niin raivostunut ja kiukustunut häntä vastaan, että olisi uskaltanut julkisesti vasten suuta hänelle sanoa, ettei hän ole Jumala vaan perkele helvetistä, ja olisipa vielä mielellänsä, jos olisi voinut, sysännyt hänen alas istuimeltaan ja noussut itse hänen sijalensa. Semmoisesta ei hän kuitenkaan anna kenenkään itseään nuhdella, sillä hän tekee mielestään oikein; vaikka hän kuitenkin ansaitsisi ennen kaikkia muita Jumalan pilkkajia, että Jumala antaisi maan silmänräpäyksessä hänen elävältä niellä.

Tässä näet, mitä ihminen on ja tekee, kun häntä ohjaa hänen oma vapaa tahtonsa ja hänen luontonsa voima. Onhan Kristus asettanut tämän fariseuksen räikeimmäksi esimerkiksi siitä, mitä ihminen omin voiminsa lain jälkeen voi tehdä. Toden totta, ei yksikään ihminen luonnosta ja Aadamista polveutuneena ole ollekaan parempi, vaan samat paheet ilmenevät heissä kaikissa, sillä he tahtovat olla pyhiä Jumalan edessä ja muita ihmisiä parempia.

Siinä ei siis muuta ole kuin Jumalan ja kaikkien ihmisten julkeata ylönkatsetta sekä iloa ja huvitusta sen johdosta, kun joku tekee syntiä Jumalata vastaan. Sellaiset ovat kaksin ja moninkin kerroin pahemmat kuin publikaani ja hänen kaltaisensa julkisyntiset, sillä he eivät ainoastaan itse ole Jumalan käskyjä pitämättä, vaan eivät edes suo toistenkaan niitä pitävän. Ei siinä kyllä, etteivät he kenellekään ihmiselle tee apua eikä hyvää, vaan he vielä iloitsevatkin heidän turmiostaan ja kadotuksesta. Päälliseksi käytävät he sitä sitten kaunistuksenaan, tahtovat olla aimo pyhiä ja rohkenevat majesteetin edessä kirotuin omin-tunnon herjaten valehdella, etteivät ole niinkuin muut ihmiset, vaan ovat pitäneet Jumalan käskyt, niin että vähemmästäkin voisi taitavas natista.

Katsoppas sen sijaan tätä publikaaniakin, joka myöskin tulee temppeliin rukoilemaan, mutta aivan toisilla ajatuksilla ja toisella rukouksella kuin fariseus. Onhan hänellä ensinäkkin se etu, että hänen täytyy tunnustaa itsensä syntiseksi omantuntonsa vakuutuksesta ja tuomiosta, niin ettei hän voi kerskailla eikä ylpeillä Jumalan eikä maailman edessä, vaan hänen täytyy itseänsä hävetä. Laki on siis sattunut hänen sydämeensä, niin että hän tuntee kurjuutensa ja hätänsä, pelkää ja kauhistuu Jumalan tuomiota ja vihaa, huokailee siitä irti päästäksensä, ei löydä mistään mitään neuvoa siihen eikä voi Jumalan eteen mitään muuta tuoda kuin pelkkää syntiä ja häpeätä. Se häntä niin raskauttaa ja painaa, ettei hän rohkene silmiänsä nostaa ylös. Hän ymmärtää ja tuntee, ettei hän muuta ole ansainnut kuin helvetin ja ijankaikkisen kuoleman, ja että hänen täytyy kirota itsensä Jumalan edessä, josta merkiksi ja tunnustukseksi hän lyö rintoihinsa.

Lyhyesti: hänessä ei näe todellakaan muuta kuin pelkkää syntiä ja kadotusta, Ju-

malan edessä kyllä yhtä suurta kuin fariseuksakin, paitsi ettei viimeksi mainittu tunnusta saastaisuuttaan, vaan tahtoo sen tehdä puhtaudeksikin. Edellinen taas tuntee syntinsä siinä määrässä, ettei hän voi itseänsä pidättää, vaan hänen täytyy tunnustaa, että hän joka päivä on Jumalan vihoittanut häpeällisellä kiittämättömyydellään, ylönkatseellaan ja tottelemattomuudellaan, jolla hän on palkinnut kaikki hänen hyvät työnsä ja sen hyvyytensä, että hän on antanut hänen elää tähän hetkeen asti. Sen vuoksi hän ei voi itseensä turvata eikä töistään lohdutusta saada, vaan hänen täytyy kokonaan epäillä itsestään, ellei Jumalalla ole hänelle armoa ja laupeutta.

Ei hän myöskään voi ketään ihmistä ylönkatsoa eikä kiivetä ketään ylemmäksi, sillä hän tuntee olevansa syvimmissä kadotuksessa. Hän pitää kaikkia muita autuaampina ja hurskaampina, ja varsinkin tätä fariseusta, joka kuitenkin Jumalan edessä on täynnä saastaisuutta. Lyhyesti: sinä näet tässä jo oikean parannuksen alkaneen sellaisessa ihmisessä, joka sydämestään katuu ja murehtii syntiänsä, ja joka niistä hartaasti haluaa päästä vapaaksi. Samalla kuin hän etsii Jumalalta armoa ja laupeutta, aikoo hän sydämestään parantaa elämänsä.

Mutta kuuleppas, miltä publikaanin sanat ja rukous kuuluu; hän sanoo: **Jumala armahda minun syntisen päälleni!** Mistä on hän oppinut näin puhumaan Jumalan edessä, tai kuinka rohkeni hän tuollaisia sanoja lausua tuossa järjestyksessä? Eiväthän ne ihmeellisen järjen ja arvelun kannalta yhteen sovi eikä kenenkään ihmisen omasta sydäimestä ja ajatuksista voi sellainen rukous lähteä, vaikka se lyhytkin on. Fariseuksen sanat taas: **Minä kiittän sinua Jumala, etten ole niinkuin muut ihmiset, ryöväri, väärä, huorintekijä** j. n. e., ne voi hurskas mies kyllä lausua ja pitääkin lausua. Sillä ei kukaan saa olla sellainen val-

hettelija, että hän tietämättä itseänsä siihen vikapääksi syyttää itseään ryöväriksi, huorintekijäksi tai muuksi, vaan sanokoon hän totuuden älköönkään antako itseltänsä riistää pois hyvän omantunnon kerskausta; ja täytyypä sen hurskas mies ollakin, joka totuudessa niin sanoo. Toisaalta taas voi roistokin hyvästi lausua nämä sanat: **Jumala armahda minun syntisen päälleni**, joita useammin konnat lausuvatkin kuin oikeat katuvauset hurskaat ihmiset. Niin, kukapa muu niitä tahtoisilausua, kuin syntinen, kadotettu ihminen? Kuitenkin tulee tuomiomme tässä kohden nurinpäin käymään ja vääräksi kummaltakin puolelta, käännettäköön sitä kuinka tahansa.

Mutta on se kuitenkin syvemmältä katsoen, sellainen lause ja esimerkki, joka kuuluu kristittyjen kouluun ja jumaluusoppiin, jonka maailma vääräksi kutsuu. Sillä, niinkuin olen sanonut, ei mikään järki eikä yksikään ihminen, olkoon kuinka korkea, viisas, oppinut tahansa, kykene sitä yhteen sovittamaan, minkä tässä publikaani yhteen sovittaa, kun hän kokoo rukouksen aivan ristiriitaisista sanoista ja päättää: **Jumala armahda minun syntisen päälleni!** Mutta tämä onkin se päätäito, joka on tykkänään ulkopuolella ja ylempänä ihmisymmärrystä ja kaukana siitä.

Sillä ei ole alkuhamasta saakka kuultu Jumalan koskaan näin puhuvan ihmisille. Raamattu kertoo 1 Moos. 2: 17 Jumalan paratiisissa lausuneen ihmiselle: **Jona päivänä sinä kielletystä puusta syöt** – se on: heti kun teet syntiä minun käskyäni vastaan – **pitää sinun kuolemalla kuoleman**. Siinäin vuorella, kun Jumala antoi lakinsa, sanottiin myöskin 2 Moos. 20: 5 näin: **Minä Herra, sinun Jumalas, olen kiivas** (se on: vihainen) **Jumala, joka etsiskelen isäin pahat teot lasten päälle kolmantaan ja neljänteen polveen** j. n. e. Lyhyesti sanoen tuli siis tästä tietää, että synti

on kirottu ja Jumalan viha ja rangaistus sille julistettu.

Tämän kanssa nyt ei ollenkaan sovi yhteen, että sellainen syntinen kirottu ihminen julkeaa tulla Jumalan eteen ja rukoilla: **Jumala armahda minun syntisen päälleni!** Ovatihan nuo kaksi, synti ja armo, aivan vastakkaisia toisillensa, niinkuin tuli ja vesi. Eihän synnille kuulu armo, vaan viha ja rangaistus. Kuinkas nyt tämä mies sen taidon perille pääsee, että voi nämä kaksi yhteen tuoda ja yhdistää ja rohkenee armoa pyytää ja rukoilla synneillensä. Tähän vaaditaan enemmän kuin lain ja kymmenien käskyjen tietäminen, jotka fariseuskin tiesi, ja se on sellainen taito, josta fariseuksella ei ole aavistustakaan, ja josta yksikään ihminen ei itsestään mitään tiedä.

Tämä on suloisen evankeliumin saarna Jumalan armosta ja laupeudesta Kristuksessa, joka kirotulle syntiselle julistetaan ja tarjotaan ilman mitään hänen ansiotansa. Tämän publikaaninkin on täytynyt se kuulla, ja Pyhä Henki on sillä niin liikuttanut ja valmistanut hänen sydämensä, että kun hän lain kautta tuntee syntinsä, hän astuu Jumalan eteen sellaisella rukouksella, jossa varmaan uskoo todeksi sen, mitä Jumalan sanasta on kuullut, että Jumala tahtoo antaa synnit anteeksi vaivaisille syntisille ja olla heille armollinen; se on: kääntää heistä pois vihansa ja ijankaikkisen kuoleman luvatus Messiaan, oman Poikansa tähden. Sellainen usko sovitti ja liitti yhteen hänen rukouksessaan kaksi näin vastakkaista asiaa.

Kyllähän tämän saarnan monikin kuulee ja helpolta taidolta kyllä näyttää sillä tavalla puhua, mutta ei se ole niinkään yksinkertaista, vaikka luullaan jokaisen siihen kykenevän. Kuinka vaikeata se kuitenkin on, ei kukaan paremmin ymmärrä kuin ne harvat, jotka ovat koettaneet oppia ja harjaantua publikaanin esimerkkiä seuraten näin uskomaan ja rukoilemaan. Syynä siihen on se, että tuo hurskas

roisto, ulkokultainen fariseus meissä vielä asuu estellen, ettemme voi näitä täten sovittaa yhteen.

Ulkonaiseen maailmalliseen menoon ja hurskauteen nähden täytyykin näin olla eikä saa siis siihen nähden puhua eikä opettaa muuta, kuin että synnille ei kuulu armo, vaan viha ja rangaistus. Eihän muutoin kukaan voisi elää maan päällä eikä Jumala puollustaa majesteettiaan, ellei hän pitäisi siitä kiinni, että synti rangaistaan ja hyvät työt palkitaan. Sanoisihan muuten jokainen heti: Tehkäämme vaan rohkeasti syntiä, sitä suuremman armon saamme. Kuitenkin käy tässä kohden aivan toisin hänen hengellisessä valtakunnassansa, jossa heittäönä pidetty saa armon ja julistetaan hurskaaksi ja täällä hurskaana pidetty tuomitaan roistoksi ja kadotukseen.

Mutta asia on nyt tässä sellainen, että Jumalan ja maailman tuomio ovat ihan erilaisia ja niin kaukana toisistaan kuin taivas on maasta. Maailman edessä käy niin, että jos olet hurskas, saat sinä siitä hyötyä, mutta jos olet varas, joudut hirteen, jos murhan teet, niin lyödään sinulta pää poikki. Jumalan itse täytyy pitää tällainen hallitusmeno voimassa, sillä muutoin ei olisi mitään rauhaa maan päällä. Mutta hänen omassa hallituksessaan, jossa hän yksin on välittömästi Herra ja tuomari, on asia niin, että hän on armollinen ainoastaan vaivaisille syntisille, sillä siellä ei muuta ihmisellä olekkaan kuin pelkkää syntiä ja hänen edessään ei ole kukaan viaton, kuten Raamattu sanoo.

Kuitenkin on sekin tosi, etteivät kaikki syntiset ole saman kaltaisia, niin että tässäkin täytyy tehdä erotus ja näyttää, kutka joutuvat hänen tuomionsa ja kutka hänen armonsa alle. Sillä muutamat ovat törkeitä ja julkeita syntisiä, ryöväreitä, murhaajia, varkaita, konnia, huorintekijöitä, jotka ruokottomasti vaeltavat syntiin vajonneina ja yhä sitä menoansa

pitkittävät eivätkä milloinkaan ajattele tai kysele, kuinka Jumalalta armon saisivat, ja jotka niin suruttomina elävät kuin ei mitään hätää olisi. Näille saarnaa 1 Kor. 6: 9 P. Paavali näin: **Elkäätkä eksykö: eikä huorintekijäin, eikä epäjumalten palvelijain, eikä salavuo-teisten, eikä varasten, eikä ahnetten, eikä raatelijain pidä Jumalan valtakuntaa perimän,** ja Kristus Luukk. 13: 3, 5: **Minä sanon teille: ellette paranna teitänne, niin te kaikki hukkaan tulette.** Eiväthän nämä ole tämän publikaanin kaltaisia, koska suruttomuudessa elelevät ilman mitään parannusta; he eivät vielä olekkaan Jumalan vaan maallisen hallituksen alaisia.

Sitten on toisiakin roistoja, jotka tahtovat matkia tätä publikaania ja jotka Isä-meitäkin rukoilevat. He ovat kuulleet ne sanat, että Jumala tahtoo olla armollinen vaivaisille syntisille, oppivat niitä näin perässä puhumaan, osaavat lyödä rintoihinsa ja sanoilla ja käytöksellä tekeytyä niin nöyriksi ja katuvaisiksi, että voitaisiin vannoa ja he itsekin vannovat olevansa tämän publikaanin kaltaisia, vaikka heissä on pelkkä valhe ja petos. He eivät ole ollenkaan tätä fariseusta parempia, ja Jumala on heille yhtä armollinen kuin hänellekin; jättää heidät vihastaan tietämättömiksi, ei kurita, ei rankaise heitä, vaan antaa roistona pysyä.

Sellaisia sanotaan vääriksi kristityiksi eli lahkolaisiksi ja vääriksi veljiksi, joita on suuri joukko meidänkin seurakunnassa. Hekin osaavat puhua nuo sanat, ylistävät suuresti evankeliumia ja Jumalan armoa ja tunnustavat itsensä vaivaisiksi syntisiksi. Mutta jos heitä ruvetaan ahtaalle panemaan ja nuhtelemaan, niin he eivät tahdo sitä kärsiä eikä kuulla, vaan vi-hastuvat ja sanovat heidän kunniaansa loukattavan ja heidän omiatuntojaan vaivattavan; tahi, jolleivät muuta voi, harjoittavat kuitenkin kaikenlaisia konnankoukkuja evankeliumia vastaan.

Tekeytykööt he vaan sanoissa ja ulkonaisesti tämän publikaanin kaltaisiksi, pohjalta ovat he kuitenkin roistoja ja ulkokullattuja, sillä he ainoastaan siinä tarkoituksessa näin puhuvat ja käyttäytyvät, että heitä täytyisi pitää hurskaina. Heitä ei kukaan uskalla muuksi sanoakaan, kunnes Jumala heitä ryhtyy hie-man kouristelemaan joko perkeleellä, maailmalla tai sanallaan; silloin ovat he niin hentoja, etteivät voi ollenkaan mitään kärsiä, valittavat väkivaltaa ja vääryyttä j. n. e. Lyhyesti: vaikka he ennen olivat vaivaisia syntisiä, niin he nyt ovat aivan pyhiä ja niin ylpeitä, ettei kukaan voi heidän pyhyytensä kanssa tulla toimeen.

Sellaisia tulee nyt maailma joka paikassa täyteen, varsinkin noita suuria, mahtavia aate-lisherroja ja viisastelijoita, jopa myöskin porvareita ja talonpoikia, jotka ovat evankeliumistamme oppineet, että Jumala on syntisille armollinen, ja tahtovat sen vastaanottaa ja sillä itseänsä lohduttaa, mutta eivät kuitenkaan salli kenenkään nuhdella heitä eikä soimata syntisiksi, vaikka menettelevätkin siten, ettei Jumalan sana siinä saata vaiti olla. He tahtovat syntiä nuhtelevan Jumalan sanan sovittaa toisin ja sanovat sen ohessa aivan kuin tämä fariseus: En minä ole niinkuin muut, ken sitä sanoo, se on pahansuopa minua kohtaan. Jos heille alkaa puhua siitä, mitä he väärin tekevät, niin väittävät he puhuttavan esivaltaa vastaan ja annettavan syytä eripuraisuuteen j. n. e. Lyhyesti: heille pitäisi vaan sitä saarnata, mitä he suvaitsevat kuulla, ja muunlainen saarna ei muka enään evankeliumia olekkaan. Sellaiset ihmiset ovat kuten kaikki muutkin väärät ulkokullatut pyhät, jotka kyllä itse voivat sanoa olevansa köyhiä syntisiä, mutta eivät tahdo sitä totena pidettävän, sillä jos muutkin sen sanovat, he eivät voi sitä kärsiä.

No niin, nämä molemmat lahkot osaavat yksin ja liiankin hyvästi sovittaa yhteen nämä

kaksi asiata: Minä olen syntinen, Jumala on minulle armollinen. Mutta paitsi näitä on vielä kolmannenlaisia, joiden pitäisi ja jotka halusta tahtoisivatkin totuudessa niin sanoa, mutta heille on kaikkein vaikeinta lausua sydämes-tään yhtä haavaa nuo molemmat sanat ja so-vittaa sellainen synnin tunnustus ja päästö yhteen. Heissä on nimittäin itsessään kaksi voimakasta estettä. Toiselta puolen on meissä vielä, kuten olen sanonut, tuota vanhaa kon-naa fariseusta, niin että mielellämme tahtoi-simme olla Jumalan edessä kelvollisia ja van-hurskaita ja toisia parempia. Se tekisi sydä-melle hyvää ja olisi suloisinta riemua, jos sel-laisiksi voisimme tulla. Siihen me halusta kaikki pyrimme, että Jumalan pitäisi katsoa, mitä olemme tehneet, ja mieltä siihen, sil-loinpa mekin tahtoisimme välistä häntä kiittää ja tunnustaa sen hänen jumalalliseksi armok-seen. Mutta tähän on tehty varustus eteen ja tie on suljettu; on pantu ikäänkuin enkeli para-tiisin eteen tulisine miekkoineen, ettei kukaan voisi kerskaton astua Jumalan eteen.

Kun taas toiselta puolen publikaanin täy-tyy tulla Jumalan eteen kaikesta kerskauksesta riisuttuna, aivan syntisenä, häpeän peittämänä ja pelkkää saastaisuutta täynnä, onpa hänellä silloin työtä ja tuskaa voidaksensa tarttua kiin-ni tähän sanaan: armahda minun päälleni, ja sen itseensä sovittaa. Silloin on nimittäin uu-tena ja vielä voimakkaampana siteenä hänen oma arvokkuutensa ja kaikki ihmisviisauts, vieläpä itse perkelekin, joka Jumalan lailla ah-distaa ja ahtaalle panee, kun ei pitäisi, saat-taakseen ihmisen hätään ja epätoivoon.

Sen vuoksi on tämä taito kaikkea ihmis-taitoa korkeampi, onpa se kaikkien ihmeelli-sinkin asia maan päällä, että ihminen saa ar-mon todellisesti tunnustaa itsensä syntiseksi, ja kuitenkin voi niin rohkaista itsensä, että saattaa kääntää silmänsä pois Jumalan vihasta ja käsittää sulan armon. Sillä sellainen sydän,

joka oikein tuntee synnin, ei voi muuta ajatella ja päättää, kuin että Jumala on hänelle armoton ja vihoissaan. Kun Juudaskin näki, että oli pettänyt Kristuksen kuolemaan, rupesi hän paikalla itseänsä voivottelemaan, ja hänen järkensä ja sydämensä kuvasi hänelle, niin kuin sen aina on tapana tehdä pelkkää Jumalan ijankaikkista vihaa ja kadotusta. Eikä sitä voi yksikään ihmissydän välttää, sillä tässä on Jumalan käsky ja laki sinua kuolemaan tuomitsemassa ja painamassa. Kuinkahan nyt on mahdollista sovittaa yhteen nuo publikaanin kaksi sanaa, vastoin lakia, vastoin omaa järkeä ja tuntemista, jotka eivät sydämelle muuta kuvaa kuin vihaa ja armottomuutta? Eipä myöskään mikään muu voi saada sydäntä tunnustamaan syntiänsä, paitsi kymmenet käskyt, jotka yksin osoittavat synnin ja minkä tähden mikin syntiä on. Sen vuoksi täytyy tässä näiden kahden vastakkaisen asian yht'aikaa käydä toinen toistansa vastaan: kuulla kymmeniä käskyjä, jotka tuomitsevat kuolemaan ja helvettiin, ja taasen työntää nämät syrjään, pudistaa ne päältä ja näin siten mennä helvetistä taivaaseen.

Oppikoon nyt jokainen, joka suinkin voi oppia tätä korkeata viisautta, ja ruvetkoon tämän publikaanin oppilaaksi osataksensa hänkin oikein erottaa nämä kaksi asiata, ettei viha jäisi synnin päällä riippumaan, vaan hän omistaisi sovinnon ja syntein anteeksi saamisen. Se on: ettei hän tuomitsisi ihmisymmärryksen eikä lain jälkeen, vaan tarttuisi evankeliumin lohdutukseen ja oppiin Kristuksesta uskolla, joka yksin opettaa tämän ihmeellisen yhdistyksen, että voidaan sovittaa yhteen nuo kaksi sanaa, vaikka ne ovat kauvempana toisistaan kuin taivas ja helvetti. Sillä kun sanot: minä olen syntinen, mitäpä sillä muuta tarkoitat, kuin että Jumala on sinulle vihoissaan ja kadottaa sinut, ja ettet ole mitään muuta an-

sainnut kuin ijankaikkisen vihan, kirouksen ja kadotuksen.

Kun nyt sinun niin on käynyt, että sellaista tunnet – sillä ei se sillä ole tehty, että sitä pakottamalla koitetaan aikaan saada rintaan lyömällä ja muilla töillä, vaan se tulee itseltään, kun laki sinuun oikein sattuu, jolloin kyllä opit rintoihisi lyömään ja nöyrytymään – jollet silloin, sanon minä, voi muuta sanoa kuin: Oi, minä olen syntinen, niin olte hukassa. Sillä kymmenet käskyt ahdistavat ja syöksevät sinun suoraan helvettiin, niin että sydämesi täytyy sanoa: Sinä olet perkeleen oma, ei Jumala sinusta huoli, ja silloin alat sinä häntä paeta ja juoksisitpa, jos saattaisit, sadan maailman läpi, kun vaan häntä pakoon pääsisit.

Mutta silloin on aika lakata sellaisesta pakenemisesta ja kauhistumisesta, kääntyä takaisin ja sanoa: rakas evankeliumi ja hurskas publikaani opettaa minulle Jumalan edessä olevan korkeinta viisautta sen, että tiedän ja uskon hänellä olevan sen mielen ja hänen siinä tarkoituksessa perustaneen valtakunnan Kristuksen kautta, että tahtoo olla armollinen ja auttaa vaivaisia, kadotettuja syntisiä. Näin liität sinä nuo kaksi yhteen sanaan ja tunnustukseen: Minä olen syntinen, mutta Jumala on kuitenkin minulle armollinen; minä olen Jumalan vihollinen, mutta hän on nyt minun ystäväni; oikeuden mukaan olisin kadotettava, mutta tiedän kuitenkin ettei hän tahdo minua kadottaa vaan tehdä autuaaksi ja taivaan perilliseksi. Niin, sitä hän tahtoo, ja on minulle sellaista saarnauttanut ja on käskenyt minun uskoa se rakkaan poikansa tähden, jonka hän on edestäni antanut.

Katsos, näin on sinulla tässä publikaanissa kaunis esimerkki oikeasta kristillisestä parannuksesta ja uskosta ja oivallinen mestarikuva korkeasta hengellisestä viisaudesta eli juma- luusopista, josta fariseuksella ja hänen kaltai-

sillaan ei ole mitään tietoa eikä aavistusta. Sitä paitsi näet hänessä uskon oikeat hedelmät, kuinka hän nyt on toinen ihminen, hänellä on toinen mieli, toiset ajatukset, puheet ja työt kuin ennen. Hän antaa ainoastaan Jumalalle kunnian ja ylistyksen hänen jumalallisesta armostaan, huutaa hänen puoleensa ja rukoilee häntä sydämestään ja oikealla luottamuksella hänen sanaansa ja lupauksiinsa, sillä muutoin ei hän olisi osannut näitä sanoja ajatella eikä rukoilla. Näin hän siis toimittaa oikean ja otollisen jumalanpalveluksen ja viettää oikean sapatin. Hänellä on nyt sellainen sydänkin, joka vihaa syntiä ja tottelemattomuutta, ei iloitse siitä, vaan häneen koskee kipeästi, että hän on elänyt vastoin Jumalan käskyjä. Hän ahkeroitsee nyt täydellä todella ja koko sydämestään synnistä lakata, ettei enään ketään loukkaisi, pettäisi, valehtelisi, ei tekisi vääryyttä eikä väkivaltaa, ja tahtoisi mielellänsä, että jokainen niin eläisi.

Tämmöinen on evankeliumimme kuvaus kahdenlaisista ihmisistä niiden kesken, joita sanotaan Jumalan kansaksi. Toiset kuuluvat tuon väärän kirkon suureen lahkoon, jolla kuitenkin on se varjo ja nimi, ikäänkuin he yksin olisivat hurskaimmat ja pyhimmät Jumalan palvelijat. Toiset kuuluvat tuohon pieneen joukkoon, jotka ovat kirkon oikeita jäseniä ja totisia Jumalan lapsia vaikka heillä ei ole sitä kiitosta ja suurta kunniaa maailman silmissä. Mitä nyt näiden välillä on erotuksena, josta kumpaakin joukkoa voidaan tuntea ominaisuuksiinsa ja hedelmiinsä nähden, ja miten voidaan erottaa ulkomuoto ja nimi oikeasta sisällisestä olennoista, siitä olet kyllin kuullut.

Katso nyt siis, että vaan oikein otat seurataksesi tätä publikaania ja tulet hänen kaltaiseksensa, ettet nimittäin ensiksikään ole väärä vaan oikea syntinen; se on: ettet ainoastaan sanoilla vaan koko sydämesi pohjasta

tunnustat Jumalan edessä ansainneesi hänen vihansa ja ijankaikkisen kadotuksen, ja siten totuudessa tuot hänen eteensä tuon sanan: minä vaivainen syntinen. Sitten myös, että kohta samassa tartut tuohon toiseen sanaan: armahda minua, jolla sinä voit tylsyttää lain tutkainta ja terää; se on: kääntää ja suistaa pois itsensä sen kadotuksen tuomion, johon kymmenet käskyt tahtovat sinua vajottaa.

Näin voit sinä tämän erotuksen mukaan tehdä näiden kahdenlaisten syntisten välillä tällaisen oikean päätöksen: Jumala on tosin armoton ja synnin vihollinen, mutta ainoastaan niille, jotka eivät tahdo syntisiä olla; se on: jotka eivät pelkää Jumalan vihaa, vaan vaeltavat vielä suruttomuudessa eivätkä kärsi nuhteita. Sen sijaan tahtoo Jumala armahtaa vaivaisia syntisiä, jotka syntinsä tuntevat ja Jumalan tuomion edessä valittavat ja tunnustavat itsensä kadotetuiksi. Tässä käy siis niin muodoin aivan päinvastoin Jumalan sanan ja tuomion mukaan kullekin ihmiselle: kymmenet käskyt saavat selityksensä ja tuomitsevat ne, jotka tahtovat olla pyhiä taikka jotka ainaakaan eivät syntisen nimeä hyväksy eivätkä luule tuomion heitä koskevan; evankeliumi taasen ja armon ja lohdutuksen tuomio tulee niiden osaksi, joita Jumalan viha peljättää ja kauhistaa.

Toiseksi täytyy sinun olla publikaanin kaltainen siinäkin, että vastedes luovut synnistä, sillä ei hänen sanota pysyneen sellaisena, kun hän ennen oli, vaan vieneen armon mukanaan kotiinsa mennessään, sillä Jumala julisti hänen vanhurskaaksi, kuten teksti sanoo: **Tämä meni kotiansa vanhurskaampana** j. n. e. Näiden sanojen mukaan hän ei jäänyt synteihinsä, eikä hän siinä aikomuksessa mennytkään temppeleihin rukoilemaan, sillä ken tahtoo sellaisenaan pysyä, hän ei voi rukoilla armoa ja syntein anteeksi saamista, vaan joka niitä

rukoilee, se myös toivoo ja haluaa päästä vanhurskaaksi ja synnistä aivan erilleen. Tämäkin sinun täytyy tietää, ettet pettäisi itseäsi, sillä monta on jotka luulevat, että publikaani ainoastaan syntisenä sai armon ja anteeksi antamuksen, mutta he eivät ajattele, että Jumala vaatii heidät synnistä lakkaamaan ja että sen armon, jonka hän on antanut, tulee olla heissä väkevänä. Nämä tahtovat siis ymmärtää sen niin, ikäänkuin Jumala tahtois tehdä syntiset vanhurskaiksi ja autuaiksi vaikka he jäävätkin pysymään synnissään ja vääryydessään.

Kristityn tarvitsee siis taistella molemmin puolin, sekä perkelettä että omaa lihaansa vastaan. Kun he, näet, rupeevat parannusta tekemään ja nyt mieleltänsä tahtovat tulla toiseksi ihmisiksi, silloinpa he vasta oikein tuntevat, kuinka perkele ponnistelee, estää ja vastustaa, ettei heidän pitäisi pitkittää vaan pysyisivät vanhassa nahassansa. Kun ei hän

sitten saa sitä estetyksi ja kun he vastoin perkeleen tahtoa kääntyvät Jumalan puoleen ja häntä avuksensa huutavat, silloin ahdistaa hän heitä heikkouskoisuudella ja arkuudella. Äsken teki hän synnit liian vähäpätöisiksi, siirsi ne liian kauvaksi ihmisen silmistä ja sydämeistä, niin että ihminen niitä ylönkatsoisi eikä pyytäisi armoa tai ainakin lykkäisi parannuksensa tuonnemmaksi. Nyt sen sijaan tekee hän ne liian suuriksi, hän osaa kipinästäkin puhalttaa suuremman tulen kuin taivas ja maa, niin että silloin taas on ihmisen vaikeata tarttua anteeksi saamiseen ja sydämeistä lausua näitä sanoja: Jumala armahda minua. Taitoa tässä siis tarvitaan, jopa vielä suurtakin. Näin ollen pitääkäämme tätä publikaania ja hänen esimerkkiään mestarinamme ja tohtorinamme ja oppikaamme hänestä huutamaan Jumalata avuksemme, että mekin saman päämäärän saavuttaisimme. Amen.